

Dokonalosť – pôvod nedokonalosti – cesta k dokonalosti – konanie ako nástroj – v čom je rozdiel

Apoštol Pavol píše: „*Celé Písmo je Bohom vnuknuté a užitočné na poučanie, na usvedčovanie, na nápravu a na výchovu v spravodlivosti, ¹⁷ aby bol Boží človek dokonalý a pripravený na každé dobré dielo*“ (2 Tim 3,16-17 SSV). Dokonalosť je však viac, než len nástroj toho, aby naše konanie bolo „kvalitné“. Je to druhá zásadná vlastnosť Boha, ako o nej hovorí sama prvá veta Katechizmu: „*Nekonečne dokonalý... Boh*“ (KKC 1). Dokonalosť a láska – alebo inak: *sebaaktualizácia a transcendencia* – sú potom aj dvomi zásadnými (a zrejme jedinými) piliermi šťastného a plného života. Neprekvapuje teda, že ich „vlastní“ Boh v miere nekonečnej a že k spásu sú od nás tiež obe vyžadované.

Čo je nedokonalosť? Keď človek zhešil a odtrhol sa od Boha, namiesto komunity lásky nastúpil v živote človeka individualizmus. Zrodil sa strach a z neho sebecko. Človek si začal budovať svoje vlastné *humanistické* nebo, založené na dosiahnutí už minule spomenutých štyroch svetských „dobier“: rozkoš/pohodlie, majetok, moc a sláva. Z nich sa zrodili *návyky* chrániace tieto „dobrá“ – dnes ich poznáme ako *hlavné hriechy*: lenivosť ako ochrana pohodlia, smilstvo a obžerstvo ako túžba po rozkoši, lakomstvo ako túžba po majetku a vlastní, pýcha ako túžba po vlastnej moci a sláve a závisť ako túžba po týchto dobrách na úkor druhých ľudí. Stali sa pre náš svetský život *návykovými* a dokonca ich, ako konštatuje Max Kašpar, považujeme za dobré a pozitívne hodnoty: „*Pýcha sa zmenila na zdravé sebedovetie, lakomstvo na zákon ekonomiky, nestriednosť na vyššiu životnú úroveň, závisť na boj o spravodlivosť, hulvátsť na slobodu prejavu, lenivosť sa zmenila na prokrastináciu*“.

Potom prišiel Ježiš a s Ním *konkurz na Boží život v Božom kráľovstve*. A tam hlavnými hodnotami nie je ani moc, ani sláva, ani rozkoš a pohodlie, ani majetok. Vlastne nič z toho tam vôbec nie je. Chápeme teda Pavla, keď konštatuje: „*Čo mi bolo ziskom, kvôli Kristovi pokladám za stratu*“ (Flp 3,7 SSV). V Božom kráľovstve sú dôležité *dokonalosť a láska*. Veci, ktoré sa vo svete nenosia. Dokonalosť sa považuje za zbytočnú a dokonca škodlivú (pretože v sebe zahŕňa aj morálnosť a dokonalé dobro), a láska? Ako hovorí Erich Fromm: „*Slovami sa síce uznáva náboženský ideál lásky k bližnému, v skutočnosti však naše vzťahy k ľuďom bývajú v najlepšom prípade vedené zásadou slušnosti. ... ,Dávam ti toľko, koľko ty dávaš mne*“.

Dokonalosť znamená *odvyknúť si* od tejto závislosti a znova sa stať úplne a dokonale slobodným. Iba dokonale slobodný človek je totiž schopný dokonale milovať a súčasne dosahovať opravdivú dokonalosť, kvality, bez ktorých Nebo neexistuje.

Ako inak ale chcete prekonať návyk lenivosti než prácou, konaním? Alebo návyk pýchy než službou a obetou a to je zase konanie? Návyk hnevu pokojným, skromným a láskyplným konaním? Aj tu sa teda duchovný život uskutočňuje vonkajším konaním.

A sme znova pri *spiritualite konania*: môžeme konať v podstate tie isté veci ako ľudia sveta – ale s odlišným cieľom a teda aj odlišným výsledkom. Dovoľte malé vysvetlenie:

Predstavte si „človeka sveta“, ktorý chodí štyrikrát do týždňa makat do posilovne. Robí to s jasným zámerom: sila, svaly, postava, kondička... A prečo to chce? Niektí kvôli moci: som silnejší ako ostatní v parte a preto som ja šéf a oni poslúchajú. Niektí kvôli sláve: všetci ma obdivujú, ženy sa za mnou otáčajú, muži mi zavídi, keď idem len tak, v plavkách, po pláži, či v tričku po supermarket. Na súťaži vyhrávam, stúpam, mám pred sebou výzvy a kariéru. Ďalší to robí pre rozkoš: dievčatá na mňa letia, (slovami jedného filmu) ,spím sám len vtedy, keď to naozaj chcem!‘ Alebo preto, že

milujem samotný tréning, dám si na uši slúchadlá, ponorím sa do svojho osobného vesmíru a vychutnávam si endorfíny a pocit oddretej práce a s nikým sa nemusím ráčiť, som tu sám pre seba... A ďalší to zase robí pre peniaze: zarábam si ako tréner, robím modeling a reklamu, súťažím a mám sponzora, dokonca na výhrach bohatnem a môžem si kupovať drahé veci. Ale každý to pre niečo robí: k čomu by bolo mať veľké svaly a veľkú silu, keby sa to nedalo na niečo využiť?

Čo sa zmení, ak do posilovne začne chodiť katolík? Preňho bude tréning dôležitejší ako svaly. Možno dokonca nebude ani piť žiadne proteíny a isto nebude závislý na pixlách s rozmixovaným *kura-ryža-salát* každé dve hodiny podľa rozpisu. Nie veľké svaly, ale sám tréning je totiž nástrojom jeho oslobodzovania sa od lenivosti. Cesta je tu dôležitejšia ako jej „cieľ“! Aj to, že sa neukazuje a nepredvádza, je jeho tréningom od pýchy a obžerstva v podobe prahnutia po sile a „objemoch“. Tréning je jeho nástrojom, ktorým trénuje svoju *slobodu*, svoju *vôľu*, svoju *sebadisciplínu*, svoju *vytrvalosť* a *dôslednosť*... Znie to niekomu možno divne, ale takýmto posilovaním sa stáva dokonalejším a *svätejším*. To už ale zistil dávno sv. Benedikt (modlí sa a *pracuj*), či zenoví budhisti na Východe, ktorí zmenili surové *karate* a jemu podobné zabijácke „techniky“ na vysoko „duchovné“ umenia, rozvíjajúce človeka, kde „technika“ je len nástrojom tohto rozvoja osobnosti a ducha.

A tak náš človek chodí do posilovne, aby – ako učil Aristoteles – sa učil *sile* vôle a *miernosti* sebadisciplíny, nachádzal *múdrosť*, keď skúsenosti a sebaopoznanie v hraničných situáciách a v čelení pokušeniam a slabostiam mu dáva *múdrosť* a vhlád, aký v knihách nenájdem, či *spravodlivosti*, keď sa učí nevyužívať to, čo získa, na úkor iných a v prospech seba, ale využívať seba v prospech iných, ako učí Ježiš (porov. Mk 10,45).

Dokonalosť, ktorú dosahuje, ho potom motivuje k tomu, aby sa o ňu delil – ako aj o cestu, ktorou ju dosahuje. A sme pri „spoločných“ z minulých úvahy: parta ľudí, ktorí si zamilovali tento spôsob dosahovania dokonalosti a pre ktorých sa táto cesta stáva súčasne *sú-konaním*, na ktorom budujú a trébia aj svoje spoločenstvo. A čokoľvek pri tomto hľadaní „Božieho kráľovstva“ získajú navyše (porov. Lk 12,31), vkladajú späť „do systému“: pozývajú medzi seba mladých chlapcov (i športuchtivé devy), aby ich sprvu sprevádzali a prijali medzi seba v tom „telesnom“, v dvíhaní činiak a tlačení strojov, ale časom priviedli aj k tomu „duchovnému“, ku Kristovi, k dokonalosti a jednote v spoločenstve – a k tréningu ako jednej z ciest k tomu všetkému. Vďaka sile a kondícii, ktorú nabrali, sa môžu podľa potreby zapojiť do akcií ako sú výlety s mladými do hôr, poctivá robota pri oprave kostola či údržbe pastoračného centra. Zdravie je tiež skvelá vec, ktorá otvára dvere k ďalšej službe a ďalšiemu *sú-konaniu* v jednote a láske... a množstvo iných vecí. A vždy je to znova o tom istom: že to, čo robia, nerobia ani pre moc, ani pre slávu, ani pre peniaze, ani pre pohodlie a rozkoš, ale pre dokonalosť, ktorá je slobodou od všetkých týchto štyroch reťazí, ktoré spúťávajú a súčasne rozdeľujú Satanov svet. Dokonalosť je potom bránou k láske a k jednote komunity, kde dokonalosť motivuje k jej zdieľaniu v láske a láska motivuje k dokonalosti, aby sme tak pre druhých boli tí najlepší možní – a to všetko v spoločnom *sú-konaní* na spoločnej *sú-ceste*. A tak či už ide i jednotu spoločenstva, alebo o dokonalosť jednotlivca, oboje sa dosahuje celkom obyčajným vonkajším konaním, obyčajnou prácou – len s odlišnými cieľmi a prioritami a postojmi, než u „ľudí sveta“. A o tom je *spiritualita konania*.

Váš Inky